

KOLIKO JE SLOVENCEV V AVSTRIJI ?

Jernej Zupančič

Uvod

Izmed vseh držav, kjer prebivajo Slovenci kot avtohtona manjšina, kot izseljenci ali kot zdomci, zavzema Avstrija posebno mesto; ne toliko zaradi števila, temveč zaradi raznolikosti, trajanja in zgodovinske zakoreninjenosti Slovencev v tem prostoru. Slovenci predstavljajo znano, dobro uveljavljeno in organizirano avtohtono manjšino na južnem Koroškem, maloštevilno in slabo organizirano ter formalno nepriznana avtohtono manjšino na nekaj med seboj ločenih območjih v obmejnem pasu na južnem Štajerskem, nova naselitvena jedra Slovencev, ki izhajajo iz avtohtonega manjšinskega ozemlja, predvsem na Dunaju, v Gradcu in v drugih večjih avstrijskih mestih, izseljence iz Slovenije v več generacijah, ostanke političnih beguncev in pregnancev iz Slovenije iz prvih let po drugi svetovni vojni ter številne zdomce, sezonske delavce in v zadnjih dveh desetletjih tudi opazno število prekomejnih dnevnih migrantov. Razen matičnega naroda sestavljajo Slovenci v Avstriji vse skupine slovenskega etničnega telesa: manjšino, izseljence in zdomce.

Spričo naštetega je pojem "Slovencev v Avstriji" bistveno širši od "manjšine". V preteklosti so pojem Slovencev v Avstriji pogosto enačili s "koroškimi Slovenci". Slednji predstavljajo najbolj številčen, organiziran, razmeroma strnjeno naseljen in strukturno najbolj kompleksen del prebivalstva, ki ga zaradi jezikovne, kulturne in narodne pripadnosti enotno imenujemo "Slovenci v Avstriji". Koroški Slovenci so tudi najbolj znan, prepoznaven in žal večkrat tudi najbolj konflikten del te skupnosti, toda obenem edini, za katerega veljajo norme manjšinske zaščite. Na bistveno širši poselitveni prostor Slovencev v Avstriji so opozorile raziskave o selitveni dinamiki koroških Slovencev, ko so ugotavljali znatno odseljevanje pripadnikov manjšine v večja koroška mesta in tudi izven Koroške kot posledica socialne preobrazbe v zadnjih desetletjih. Vendar sta bila zlasti Dunaj in Gradec že več stoletij privlačna cilja za Slovence iz celotnega etničnega ozemlja, ne le s Koroške in Štajerske.

Dosedanje izkušnje z ugotavljanjem števila pripadnikov manjšin niso posebno vzpodbudne. Študije Klemenčiča, Grafenauerja, Pleterskega, Zorna in drugih kažejo prav na primeru koroških Slovencev vztrajno sistematično prikazovanje manjšega števila pripadnikov slovenske manjšine, kot je bilo v resnici. Popisi so bili neredko le eno izmed orodij pritiska na manjšino. Za analizo je prav tako moteče nenehno spreminjanje metodologije popisov in objava rezultatov, da ne omenjamo razdelitve na več jezikovnih skupin in uvedbe popisne kategorije "vindiš" (Grafenauer, 1946, Grafenauer, 1990, Klemenčič, 1960, Klemenčič, 1990, Pleterski, 1966, Zorn, 1973).

Nekateri so ocenjevali take statistične popise kot neprimerne za ugotavljanje etnične strukture, ki jim torej ne kaže posebno zaupati. Zato so vzporedno z uradnimi popisi Slovenci sami organizirali privatna in cerkvena štetja (šematizme), s katerimi so skušali ovreči uradne podatke in dokazati, da je pripadnikov slovenske manjšine v resnici precej več. Ob tem ne moremo spregledati vedno večjega razkoraka med podatki uradnih popisov na eni ter ocenami števila Slovencev na drugi strani. Ocene temeljijo na različnih terenskih pokazateljih kot so npr. vpis otrok v dvojezično šolo ali glede na gospodarsko in kulturno delovanje. Ocenjevanje s pomočjo terenskih pokazateljev postaja čedalje bolj težavno, saj je prepoznavanje posameznikov v mestnem okolju precej težje kot v vaškem oziroma podeželskem. Toda podrobne primerjalne študije so dokazale, da predstavljajo statistični popisi zelo strog kriterij, ki zajema le okrog tretjine manjšinske populacije, katero je mogoče dokazati s pomočjo različnih terenskih pokazateljev. Statistični popisi torej ne prinašajo točnega števila pripadnikov manjšine, vendar zadovoljivo informacijo o prostorski razširjenosti, načinu poselitve, značilnostih starostne, spolne, izobrazbene in gospodarsko-socialne strukture. Ob kritični presoji so uradni podatki vendarle uporabni, čeprav ne prinašajo enostavnega odgovora na vprašanje, kolikšna je številčna moč manjšinske skupnosti (Zupančič, 1993).

Spremembe načina poselitve

Podatki starejših popisov se nanašajo predvsem na južno Koroško. Za ostala območja podatkov dostikrat niso objavljali, ali pa jezikovne sestave sploh niso ugotavljali. Šele popisa leta 1981 in 1991 razpolagata s podatki na ravni občin v vsej Avstriji, s čimer je omogočena vsaj groba ocena obsega in načina današnje poselitve Slovencev v Avstriji ter osnovne strukturne značilnosti te populacije.

Tabela 1:

Število slovensko govorečih ob uradnih štetjih leta 1951, 1961, 1971, 1981 in 1991 po naseljitvenih območjih v Avstriji.

leto	državljanstvo	območja poselitve Slovencev							
		Koroška skupaj	obm. avtohtone poselitve na		mesto Celovec	mesto Gradec	mesto Dunaj	drugod po Avstriji	skupaj
			Koroškem	Štajerskem					
1951	Avstrijci	19658*4	19556*4	150*7	137*7	39*7	41*7	190*7	19976*1
	Neavstrijci	2876*5	2197*5	314*7	279*7	113*7	20*7	1219*7	3863*2
	skupaj	42095*6	41123*6	464*7	975*7	152*7	61*7	1409*7	43400*3
1961	Avstrijci	0	24911*8	0	0	0	0	0	24911
	Neavstrijci	0	561*8	0	0	0	0	0	561
	skupaj	0	25472*8	0	0	0	0	0	25472
1971	Avstrijci	20966*9	0	0	0	0	507	0	23572*9
	Neavstrijci	936	0	0	0	0	435	0	4425
	skupaj	21902*9	0	0	0	0	942	0	27997*9
1981	Avstrijci	16552*9	16371	73	985	566	801	961	18772*9
	Neavstrijci	543	484	82	219	372	408	1303	2649
	skupaj	17095*9	16855	155	1177	938	1209	2264	21421*9
1991	Avstrijci	14850*9	14593	246	1227	939	1832	2581	20191*9
	Neavstrijci	1611	1305	371	492	1508	1348	5478	10110
	skupaj	16461*9	15898	617	1719	2447	3180	8059	30301*9

Vir: podatki ÖSTAT, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991

Opombe:

1. Na Koroškem so prištete tudi osebe iz kategorij: slovensko-nemško, slovensko-vindiš, vindiš-slovensko, vindiš-nemško in vindiš.
2. Prištete so osebe iz kategorij: slovensko-nemško.
3. Prištete so osebe iz kategorij: nemško-slovensko, nemško-vindiš (kar so sicer šteli za "nemško").
4. Vštete so osebe iz kategorij: slovensko, slovensko-nemško, slovensko-vindiš, vindiš-slovensko, vindiš-nemško, vindiš.
5. Vštete so osebe iz kategorij: slovensko, slovensko-nemško, slovensko-vindiš.
6. Vse popisne kategorije skupaj.
7. Upoštewane so samo popisne kategorije: slovensko, slovensko-nemško, slovensko-vindiš, vindiš-slovensko, vindiš-nemško, vindiš.
8. Podatki se nanašajo samo na dvojezično ozemlje brez Celovca in Beljaka.
9. Vštete so vse kategorije s "slovensko" in vindiš.

Kljub skopim podatkom za popise v letih 1951, 1961 in 1971 je razvidno postopno nastajanje današnjega načina poselitve Slovencev. Njihovo število je v Celovcu, Gradcu in na Dunaju nenehno naraščalo, medtem ko se je skupno število slovensko govorečih zmanjševalo tako na območju avtohtone poselitve na Koroškem in Štajerskem, kakor tudi v vsej državi. Splošni trend številčnega nazadovanja je treba v prvi vrsti pripisati asimilaciji, saj so bile selitve predvsem notranje (s podeželja v mesta in na mestno okolico). Nova poselitvena jedra in razpršena poselitev so nastajala ob krčenju obsega avtohtone poselitve in predvsem z naglim zmanjševanjem deleža slovenskega prebivalstva na tem območju. Danes živi izven območja avtohtone poselitve okrog četrte slovensko govorečih (nad 5000 oseb), leta 1951 pa jih je bilo le okrog 5 % (okrog 2000 oseb). V mestih Celovcu, Gradcu in na Dunaju je bilo pred štirimi desetletji skupno dobrih 200 prebivalcev slovenskega jezika, ob zadnjem popisu pa skoraj 3000.

Slovinci so se generacija za generacijo skozi stoletja zgrinjali v Gradec in na Dunaj, se tam šolali, delali, in ustvarjali. Gotovo jih je znaten del tudi za stalno ostal tam, vendar se ni oblikovala stalna mestna slovenska skupnost, ki bi se kot slovenska ohranila skozi več generacij. Prisotnost Slovencev v obeh mestih je predvsem rezultat nenehnega priseljevanja in sprotne asimilacije. Tudi po koncu monarhije je bilo Slovencev iz različnih slovenskih pokrajin še precej, kasneje pa so prihajali predvsem s Koroške. Tako vlogo imata obe mesti še danes, medtem ko se Celovec zaradi bližine in funkcij predstavlja kot integralni del avtohtonega slovenskega poselitvenega prostora, dasiravno ga po uredbi o dvojezičnem šolstvu niso šteli zraven.

Današnji način poselitve Slovencev v Avstriji

Rezultati ljudskega štetja leta 1991 se precej razlikujejo od predhodnega popisa iz pred desetih let. Medtem ko so pri prejšnjih popisih našeli vedno manj slovensko govorečih, se je ob zadnjem popisu število celo rahlo dvignilo. Edino na južnem Koroškem je število slovensko govorečih upadlo, vendar manj kot pri prejšnjih popisih. Številčno nazadovanje je bilo močno le pri popisni kategoriji "vindiš". Skupno so na območju avtohtone poselitve na Koroškem našeli 14593 in na Štajerskem 246 oseb s slovenskim občevalnim jezikom, v vsej državi pa 20191. V številko so zajeti le tisti z avstrijskim državljanstvom.

Območje, kjer so Slovenci prisotni, je po navedbah zadnjega štetja bistveno širše, okrepla se je prisotnost v večjih urbanih središčih, izrazit pa je tudi umik na primestne občine. Vsa večja avstrijska mesta imajo nad 100 Slovencev, Dunaj, Celovec in Gradec pa nad 1000. Slovenski živelj je tako prisoten že skoraj v vseh političnih okrajih. Še vedno je poglobitveno zgostitveno območje Slovencev na južnem Koroškem, ki predstavlja jedro in izhodišče za nova naselitvena jedra. Drugo večje jedro je na Štajerskem s središčem v Gradcu in precej široki okolici, proti severu pa prehaja v manjše zgostitveno jedro v starem industrijskem območju ob Murici in Muri med Muerzzuschlagom in Judenburgom. Drugo najpomembnejše zgostitveno jedro je na Dunaju in v bližnji okolici na Spodnejavstrijskem. Posebej izrazito se širi proti jugu ob južni železnici (Moedling, Baden) ter proti severu (Stockerau). Na Zgornjeavstrijskem razen Linza ni opaznejše koncentracije Slovencev. Več jih je v Salzburgu in okolici, posebno proti

jugu, v industrijskem pasu proti Halleinu. Na Tirolskem je vidnejši le ozek pas ob Innu, predvsem v okolici Innsbrucka. Po pomenu in velikosti četrta največja zgoštev je na Predarlberškem (po uradnih navedbah je bilo ob zadnjem štetju tam 519 državljanov in 1026 nedržavljanov s slovenskim občevalnim jezikom, skupaj torej približno toliko kot v Celovcu).

Ko govorimo o zgoštitvenih jedrih ter o koncentracijah števila slovensko govorečih, je treba posebej poudariti, da se to nanaša le na absolutno število. V primerjavi z nekaj nad 20000 oseb pomeni prisotnost nekaj sto slovensko govorečih opazno zgoštev, čeprav je delež Slovencev v tistem okolju malenkosten (manj kot odstotek).

Tabela 2:

Število slovensko govorečih ob popisu leta 1991 po avstrijskih zveznih deželah ter v Gradcu in Celovcu, glede na spol in državljanstvo

dežela	spol	avstrijski državljanji	nimajo avstrijskega državljanstva	skupaj
Gradiščansko	M	22	65	48
	Ž	43	74	117
	skupaj	65	139	165
Koroška	M	6712	1022	7734
	Ž	7250	589	7839
	skupaj	13962	1611	15573
Spodnja Avstrija	M	205	688	893
	Ž	253	344	597
	skupaj	458	1032	1490
Zgornja Avstrija	M	127	665	792
	Ž	126	259	385
	skupaj	253	924	1177
Salzburška	M	127	338	465
	Ž	183	220	403
	skupaj	310	558	868
Štajerska	M	615	2034	2649
	Ž	1080	814	1894
	skupaj	1695	2848	4543
Tirolska	M	80	403	483
	Ž	122	321	443
	skupaj	202	724	926
Predarlberška	M	148	562	710
	Ž	188	464	652
	skupaj	336	1026	1362
Dunaj	M	832	763	1595
	Ž	993	584	1577
	skupaj	1825	1347	3172

dežela	spol	avstrijski državljani	nimajo avstrijskega državljanstva	skupaj
"vindiš"	M	390	0	390
	Ž	498	0	498
	skupaj	888	0	888
Avstrija	M	8708	6540	15248
	Ž	11357	3669	15026
	skupaj	20177	10209	30274
Celovec	M	531	323	854
	Ž	687	169	856
	skupaj	1218	492	492
Gradec	M	341	1015	1356
	Ž	598	493	1689
	skupaj	939	1508	3045

Vir: OSTAT, 1991

Na območju avtohtone poselitve na južnem Koroškem se je število slovensko govorečih povečalo v občinah z nizkim deležem in številom Slovencev. Porast gre tod pripisati ponovnemu opredeljevanju k slovenski jezikovni skupini (statistično). V Celovcu in v bližnjih primestnih občinah se je število povečalo predvsem zaradi doseljavanja, čeprav tudi učinkov ponovnega opredeljevanja k slovenski jezikovni skupini ne moremo izključiti. Zaradi številnih doseljencev so nekatere občine, kot so npr. Kotmara vas, Žihpolje, Loga vas, Hodiše in druge, skoraj povsem izgubile prvotno pretežno slovenski značaj. Obenem se je število slovensko govorečih zmanjšalo v nekaterih občinah z večjim absolutnim številom in deležem slovenskega prebivalstva v Rožu in Podjuni, kar gre pripisati asimilaciji, še posebno med pripadniki popisne skupine "vindiš". Taki primeri občin so predvsem v Rožu in Podjuni. V goratih občinah, kot sta Sele in Železna Kapla se je število slovensko govorečih zmanjšalo zaradi odseljavanja, odstotek le teh pa je ostal skoraj enak. V celoti je prišlo tudi na območju avtohtone poselitve do izrazite razpršitve, saj imata le še dve občini (Sele, Globasnica) nad polovico slovensko govorečih, polovica občin pa že pod 5 %.

Na Štajerskem se je na območju avtohtone poselitve število slovensko govorečih po podatkih zadnjega popisa ponovno povečalo. Pri tem gre vsaj deloma za rast tudi na račun doseljavanja iz slovenske Štajerske in Prekmurja (Klemenčič Matjaž, Olas, 1994). Največja zgoščitev je v Gradcu (skoraj 1000 oseb) ter v širši okolici tega mesta. Veliko graških Slovencev izhaja s Koroške in so se sem priselili zaradi študija in dela.

Dunaj predstavlja drugo največje naseljitveno jedro Slovencev v Avstriji, skupno z bližnjo okolico na Spodnjeavstrijskem. Ob popisu leta 1991 so jih našli 1832. Dunajski Slovenci imajo večstoletno tradicijo bivanja v tem mestu, kateremu so kot predstavniki različnih poklicev dali nepozaben in trajen pečat. Skupnosti dunajskih Slovencev so se oblikovale sproti, v vsaki generaciji posebej. Izhajajo iz različnih območij slovenskega etničnega ozemlja ne glede na današnje politične meje. V socialni

strukturi vidno izstopa (podobno kot v Celovcu) sloj izobražencev, čeprav je mogoče najti Slovence v skoraj vseh poklicih.

Četrta večja zgoščitev Slovencev v Avstriji je na Predarlberškem, kjer je po podatkih zadnjega popisa živelo nad 500 oseb slovenskega jezika in poleg tega še nad 1000 tistih brez avstrijskega državljanstva. To skupino sestavljajo večinoma izseljenci in zdomci iz Slovenije, kar se razločno vidi po izobrazbeni in socialni sestavi. Med njimi namreč odločno prevladuje delavski sloj.

V drugih avstrijskih zveznih deželah živijo Slovenci večinoma v mestih in industrijskih ter turističnih krajih precej razpršeno. Nekateri izhajajo s Koroške, drugi pa so izseljenci iz Slovenije. Z nadaljnjim proučevanjem bo mogoče oceniti, kakšno je regionalno poreklo tega prebivalstva in kdaj se je na teh območjih naselilo.

Spolna sestava nam razkriva še eno podrobnost. Med slovensko govorečimi z avstrijskim državljanstvom je več žensk kot moških, pri nedržavljanih pa je ravno obratno. Očitno gre pri tem za večje število mešanih zakonov, v katerih se jezik in identiteta v prvi generaciji še zadržita ne glede na jezikovno okolje, v katerem posameznik živi, težje pa je to prenašati na otroke.

Med leti 1981 in 1991 se je močno povečalo tudi število slovensko govorečih brez avstrijskega državljanstva. Slednji so predvsem zdomci, ki v Avstriji bivajo in delajo začasno. Nekateri zdomci se kasneje odločijo tudi za trajno naselitev v Avstriji in iz zdomcev postanejo izseljenci.

Število oseb brez avstrijskega državljanstva je med leti 1951 in 1981 nihalo (upoštevajoč, da za leto 1961 ni ustreznih podatkov) med 2600 in 4400, leta 1991 pa se je povečalo skoraj za štirikrat (na 10110) in predstavlja tretjino vseh prisotnih Slovensko govorečih (po uradnih jezikovnih statistikah) v Avstriji. Obenem se je močno spremenilo tudi težišče poselitve. Leta 1951 je izmed 3863 Neavstrijcev na avtohtonem območju na Koroškem in Štajerskem prebivalo dve tretjini, leta 1981 dobra petina in leta 1991 le še okrog šestine (16 %) oseb brez državljanstva. Nasprotno se je povečeval delež Neavstrijcev v mestih (Dunaj, Gradec, Celovec), od desetine leta 1951 na več kot tretjino leta 1981 (38%) in leta 1991 le malo manj (tretjina). Prav tako se je vseskozi povečevalo število Neavstrijcev v območjih izven omenjenih mest in območij avtohtone poselitve. Leta 1951 je znašalo še slabo tretjino (32%), leta 1981 že skoraj polovico (49%) in leta 1991 nad polovico (54%). Ta pregled utegne biti zelo varljiv glede absolutnega števila, saj do 1971 niso objavljali podatkov za celotno državno ozemlje.

Zdomci živijo predvsem v območjih urbanega značaja, kjer je več možnosti za zaposlitev. Toda večje število le-teh je tudi v obmejnem pasu na Koroškem in Štajerskem. To samo po sebi ni nenavadno, saj igra pri izbiri kraja zaposlitve bližina pomembno vlogo. Vendar se po socialni sestavi močno razlikujejo od slovenskih zdomcev v ostalih območjih v Avstriji. Precej jih je namreč zaposlenih v različnih uslužnostnih dejavnostih in ne toliko v industriji, poleg tega pa imajo v povprečju višjo izobrazbeno sestavo.

Posebno skupino slovenskega prebivalstva sestavljajo prekomejni dnevni migranti. Mnogi so zaposleni tudi na črno. Zlasti iz slovenske Štajerske se je po propadu številnih industrijskih podjetij sprostilo veliko delovne sile. Dnevno se vozijo na delo vse do Gradca in okolice. Ta oblika prekomejnega zaposlovanja je na Koroškem manj pogosta, ni pa neznana.

K taki prostorski razmestitvi sta pripomogli dve skupini dejavnikov: socialna preobrazba z vsemi posledicami na eni ter nov odnos do jezika kot elementa narodne identitete na drugi strani. Socialna sestava koroških Slovencev se je pričela zlasti od šestdesetih let dalje močneje spreminjati zaradi preobrazbe celotnega prostora in še posebej zaradi možnosti, ki so jih pripadniki manjšine dobili z izobraževanjem v slovenski gimnaziji v Celovcu. Šolanje so nadaljevali na različnih avstrijskih univerzah, zdaleč največ seveda na Dunaju in v Gradcu. Mnogi so študijska leta v teh mestih podaljšali in se naposled tam za stalno naselili. Socialni preobrazbi so torej sledile selitve, ki so v nekaj desetletjih oblikovale današnja nova poselitvena jedra in ob tem nekoliko izpraznile območje avtohtone poselitve. Obmejna, razmeroma slabo urbanizirana Koroška očitno ni premogla dovolj ustreznih delovnih mest in s tem se je pospešilo odseljevanje. Slovencem je bilo v mnogih poklicih težje pričenjati poklicno kariero na Koroškem in so zato raje izbrali veliko bolj tolerantno okolje Dunaja in drugih avstrijskih predelov.

S pridobljeno strokovno, jezikovno in narodnostno izobrazbo je bilo pripadnikom slovenske manjšine lažje zadržati jezik in narodno identiteto kot generacijam pred njimi. Zato so se tudi po naselitvi v docela nemškojezičnem okolju zadržali kot Slovenci, mnogi celo v mešanih družinah. V drugi polovici osemdesetih let se je tudi ozračje medetničnih odnosov na Koroškem vidno izboljšalo, zato so se ob popisu leta 1991 kot slovensko govoreči opredelili mnogi, ki se pred desetletjem (1981) niso. To še posebej velja za nekatere občine na Koroškem z nizkim deležem Slovencev in podobno verjetno tudi drugod po Avstriji. Ko so vzpostavili socialno ravnovesje (socialna struktura slovenskega prebivalstva je bila leta 1991 skoraj enaka kot pri večinskem prebivalstvu), se je upočasnila tudi asimilacija. V splošnem imajo Slovenci zelo podobno prostorsko obnašanje kot večinsko nemško govoreče prebivalstvo.

Literatura:

Dunaj in Slovenci, 1994, Ljubljana, zbornik, ur. Mihelič D.

Grafenauer B., 1946, Germanizacija treh Avstrij, Koroški zbornik, DZS, Ljubljana, str. 249-275

Grafenauer B., 1990, Proučevanje problematike posameznih manjšinskih skupnosti, narodne manjšine, zbornik, SAZU, Ljubljana, str. 17-28

Klemenčič Matjaž, Olas L., 1994, Demografske strukture prebivalstva, Narodne manjšine, 3, SAZU, Slovenci v avstrijski zvezni deželi Štajerski, zbornik, Ljubljana, str. 73-81

Klemenčič V., 1960, Kritični pretres avstrijskega popisa 1951 z ozirom na jezikovno strukturo na Koroškem, Razprave in gradivo, 2, INV, Ljubljana, str. 101-182

Klemenčič V., 1990, Metodologija uradnih popisov prebivalstva pripadnikov slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, Narodne manjšine, SAZU, zbornik, Ljubljana, str. 31-45

Pleterski J., 1966, Die Volkszählung vom 31. März 1961 in Kärnten, Razprave in gradivo, 4-5, INV, Ljubljana, str. 165-215

Reiterer A.F., 1996, Kärntner Slowenen: Minderheit oder Elite?, Neuere Tendenzen der ethnischen Arbeitstellung, SZI, Drava, Celovec

Zorn T., 1967, Zamejski Slovenci v avstrijskem delu Štajerske po podatkih ljudskih štetij 1951 in 1961, Kronika, 15, Ljubljana, str. 54-55

Zupančič J., 1993, Socialnogeografska transformacija in narodna identiteta. Primer Slovencev na Koroškem (Avstrija), Geographica Slovenica 24, zbornik, Ljubljana, str. 65-72

Zupančič J., 1996, Slovenci v Avstriji, doktorska disertacija, FF, Ljubljana

ÖSTAT, 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 (arhiv in objavljena gradiva)

*Summary**How many Slovenes are there in Austria?*

Slovenes in Austria can be divided into the following groups: the well-known, recognized and well-organized autochthonous minority in Southern Carinthia; the scarce, poorly organized and formally unrecognized autochthonous minority in some separate areas of the border territory in Southern Styria; new settlement nuclei of Slovenes, originating from autochthonous minority territory, located mainly in Vienna, Graz and other larger Austrian cities; several generations of emigrants from Slovenia - remains of political refugees and displaced persons from the first post-WWII years; numerous migrant workers, seasonal workers and, in the last two decades, a considerable number of cross-border daily migrants. Slovenes in Austria represent, with the exception of the parent nation, all groups of the Slovene ethnic body: minority, emigrants and migrant workers. According to the 1991 population census, in Austria there lived 30.301 inhabitants using Slovene as their language of communication, among them 20.191 holders of Austrian citizenship. During the last decade the number of Slovenes (statistically) even slightly increased, especially with non-citizens (migrant workers). In the autochthonous territories too, dispersed settlement is already occurring. Due to emigration from Slovene Carinthia, new nuclei of settlement are being formed in cities Graz and Vienna (above 1000 persons) and other large cities (above 100 persons). An important increase in the number of Slovenes, mainly emigrants from Slovenia, can be noticed in the Vorarlberg region.